

21.51x34.71	31	עמוד 22	זמן חיפה	16/09/2011	28873147-0
דורון טיקוצקי צדרכונים משרד עורכי הדין - 87910					

הכיכר המרכזית

אורנה נירנפלד

ארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות

כשגיל יאסו אלעזר סיים את לימודי המשפטים באוניברסיטת חיפה, כסטודנט הראשון מהעדה, הוא חשב להיות עורך דין. בסופו של דבר הוא הפך לאיש עסקים שמקושר עם בכירי הממשל באתיופיה. והם? רק רוצים שיבואו להשקיע במדינה שלהם * כעת מתעסק יאסו בקבלת קרקעות לצורך גידולי קפה, ובגידולי סומסום לצורך טחינה, באתיופיה

לפני 30 שנה, כשעו"ד גיל יאסו אלעזר עלה ארצה בגיל 10 מאתיופיה, הוא ודאי לא חשב על כך שביום מן הימים יעמוד בראש דסק אפריקה ואתיופיה, באחד ממשרדי עורכי הדין הגדולים בארץ. השבוע, במשרד החיפאי של דורון טיקוצקי וצדרכונים המתמחים בעסקים ובמיסוי בינלאומי, שטח יאסו אלעזר את משנתו והדרך הארוכה והלא קלה שעשה מי שהיה בין ראשוני העדה האתיופית שסיימו את הפקולטה למשפטים לפני 20 שנה באוניברסיטת חיפה, ששירת כקצין בצנחנים ושנחשב היום לדמות מפתח ולנציגם של הישראלים ביבשת השחור. "היום בגיל 41 אני כבר איש עשיר", הוא מודה. "אני לא צריך יותר כלום. אני וילדיי מבוססים לכל החיים".

אחד מהגורמים שתרמו להתבססותו הוא הקשר שלו עם מולדתו, אתיופיה. "היום זו שעת השין, בה כדאי להשקיע באתיופיה, לפני שייגמרו המיזמים", הוא טוען, ומתכוון לאפשרויות הרבות בהן ניתן עדיין להשקיע באתיופיה, המגרש הביתי שלו. יזמים ואנשי עסקים מכל אזור הצפון, מרכז הארץ וגם הדרום, נוהרים אל משרדו, החולש על ארבע עה אתרים: חיפה, קריות, נתניה ואפילו רמת גן. "הישראלים מתעניינים כמעט בכל מיזם אפשרי. החל מחקלאות, נדל"ן, אלקטרוניקה, דלק, ועד לקפה וסומסום".

משקיעים בכל

עד לפני 10 שנים ראה יאסו את עתידו בתחום המשפט, ולא חשב כלל על עסקים חובקי עולם. מאז הוא קשור לבכירי הממשל באתיופיה. היותו דובר אמהרית, הוא היתרון הבולט שיש לו על שאר אנשי העסקים המבקשים לחדור לשוק האפריקאי, אבל לא היחיד. ליאסו יש חוש מסחרי לא קטן, כך מסתבר, וכבר היה אחראי לעס"קאות במאות מיליוני דולרים, שבוצעו באתיופיה והסביבה.

אחרי למעלה מעשור של פעילות באפריקה, במסגרת משרד עורכי הדין שהקים בתחילה עם רעייתו יעל, אשר נותרה לטפל בתיקים הקשורים לדי-

ני אישות ואזרחי, במיוחד עבור בני העדה האתיופית, התקדם יאסו בצורה מטאורית לעבר העסקים שהניבו הרבה יותר פירות. הוא אחראי להקמת רשתות סלולאריות, שאחת מהן שייכת לאיתי טרנר, שתי תחנות כוח לחשמל המונעות ממי הנילוס במצרים, ומכרות חשמל לקניה, הקמת חברה למים מינרליים ואפילו ביו דיזל, שטחים שלמים בכפרים, המגדלים צמח ממנו מופק דלק אורגני, ואפילו עסקים קטנים, כגון מפעל לבניית דורי שמש. "אנח" נו מייצגים אנשי עסקים, שמבקשים לעשות את עסקיהם באפריקה. אנחנו מציעים להם חבילה כוללת: את ההיבט המשפטי, כשהיתרון היחסי שיש לנו הוא הבנת התרבות האתיופית. בנוסף יש לנו קשר לדמויות מפתח באתיופיה, יכולת בהבנת הבירוקרטיה המקומית באתיופיה. וכך, במקום שאותם משקיעים ישלמו הרבה כסף כדי ללמוד את השוק האתיופי - הם

סומסום הוא אחד הגידולים החשובים והאיכותיים באתיופיה. תחום שרבים מהישראלים מתעניינים בו, כמו גם העולם הערבי, שם הטחינה היא אחד המזונות הפופולאריים. סומסום הוא אחד הגידולים הכי פופולאריים במדינת ערב, כמו תימן, סעודיה, אתיופיה, עבור ייצור הטחינה. על מנת לגדל מקבלים מהמדינה אדמה חינם, מים חינם, עובדים שינשקו אותנו על זה שהם מקבלים מאיתנו עבודה, עבור 30-40 דולר לחודש".

במה כדאי להשקיע שם?

"הרבה חקלאות, מכיוון שזו מדינה טרופית. הרבה ממפוני עזה מגדלים שם פרחים לייצוא, ורדים. אין בעיה של גשם ומים שם. יש את אגם טנה, שמגיע עד למצרים, והם יודעים איך לעשות בו שימוש, בתור האגם הגדול ביותר באתיופיה ומצרים. בנוסף אנחנו מטפלים כעת בנושא

סומסום הוא אחד הגידולים החשובים והאיכותיים באתיופיה. תחום שרבים מהישראלים מתעניינים בו, כמו גם העולם הערבי, שם הטחינה היא אחד המזונות הפופולאריים. על מנת לגדל מקבלים מהמדינה אדמה חינם, מים חינם, עובדים שינשקו אותנו על זה שהם מקבלים מאיתנו עבודה, עבור 30-40 דולר לחודש"

אלי דורון, ויאסו מחרה מחזיק אחריו: "הרעיון הוא שאתיופיה תהיה נקודת המוצא, המקום שממנו נוכל להיכנס לשוק האפריקאי בכלל". המשרד עצמו פעיל ברחבי העולם, אם זו שכונה של 200 יחידות דיור במיאמי, ארצות הברית, או משרד בקפריסין, או מורח אירופה כמו בולגריה ופולין. על הדרך קיים גם דסק סיני, וכמובן הדסק האתיופי, שבנוסף אליו נמצאות שתי מדינות אפריקאיות אחרות: זימבבואה וגינאה המשוונית. יש לכם משרד באתיופיה? "יש לנו אנשים שעובדים שם, ואני

קבלת הקרקע החקלאית באתיופיה, קבלת האישורים, ובעצם כל מה שקשור לגידול הקפה עד להפקת קפה והבאתו ארצה. היא גם בעלת ראייה קדימה, וחשבה כבר גם על ייצוא לרחבי העולם. מכיוון שכוח העבודה זול - הקרקע ניתנת חינם, והמדינה מעודדת תמריצים". עוד מסביר יאסו כי: "אתיופיה מדינה מתפתחת, המונה 85 מיליון תושבים. כמעט כל תחום שמבקשים להשקיע בו בינתיים - הוא טוב. פיזור האוכלוסיה סיימה שלה מתקיים בצורה שווה בשטחי חים רבים. חלקם מתגוררים בכפרים וחלקם בערים גדולות, כמו עיר הבירה

19.49x35.51	32	עמוד 22	זמן חיפה	16/09/2011	28873148-1
דורון טיקוצקי צדבונים משרד עורכי הדין - 87910					

אלי דורון (מימין) וגיל יאסו. "הישראלים מתעניינים כמעט בכל מיזם אפשרי. החל מחקלאות, נדל"ן, אלקטרוניקה, דלק, ועד לקפה וסומסום"

האחרונים, מספר יאסו, הוא להקמת קניון בעיר הבירה. "נכון לרגע זה, יש קניון אחד קטן צנוע באדיס אבבה, אך מסביב בערים הבינוניות, חיים 20 מיליון מתושבי המדינה, שהם אינם כפריים, ועבור כולם יש רק קניון קטן אחד".

גם עבור הקמת קניון, המדינה נותנת במתנה קרקע?

"תלוי בכל דבר על פי הצרכים, הממשלה דנה בכל בקשה לגופה. אם יש צורך בדבר - היא מוכנה לסייע. אם אין צורך בהשקעה מסוימת - אז לא. אך היא בהחלט מקדמת פרויקטים מערביים, ובכלל כאלה שמסייעים בקידום המדינה. כמו למשל רכבים. המדינה לא תסייע בהקמת מפעל לרכבים, מכיוון שזה לא הכרחי, אבל כל דבר שמקדם את המדינה והחיים בה אז כן".

יש לאתיופיה בכלל מחצבים?

"וראי, יש לה הרבה מחצבים: דלק, זהב, שיש, ברזל, מינרלים, גז טבעי".

ואיזה מיזם לדעתך הכי שווה בעת להשקיע בו?

"המים המינרלים. כיוון שאיכות המים ירודה. יש מודעות גבוהה לנושא הבריאות. למרות ששתי חברות הודיות כבר עשו זאת, יש עדיין דרישה לכך".

שים בימים אלה לבדוק אפשרות להקמת מחצבה בבעלותם.

גם נושא הבנייה תפס תאוצה באתיופיה. למרות שהקרקע לבניה לא ניתנת בחינם כמו לצרכי חקלאות, היא עדיין מאוד זולה לרכישה. האזור רים המבוקשים אינם רק בעיר הבירה, הוא מצוי, אלא גם בכפרים, אשר בהם עדיין גרים בכתי ארמה קטנים. "בערים האחרות הגדולות והמתפתחות, בהן מתגוררים למעלה מ-20 מיליון מתושבי אתיופיה, יש תנופת בנייה עצומה, אשר את חלקה מבצעות חברות ישראליות".

ומה עם עסקים קטנים?

"עסקים קטנים שליוונו אותם, היו למשל דודי שמש עבור האתיופים, שאין להם כרגע שום דבר דומה לכך, והם נאלצים לאלתר פיתרונות מפתח רונות שונים. זו ארץ מתפתחת, וכרגע צריך הכל. למשל, תחנות רלק שלא היו. ליוונו תושב תל אביב שהקים תחנת דלק, שיובאה מסודן. פרויקט גדול נוסף, הוא הקמת תשתיות ביוב של עיר הבירה אדיס אבבה, בשיתוף הבנק העולמי, עבור חברה גרמנית שפנתה אלינו. אפילו בוחנים הקמת מפעלים לקרטון ושקיות לאשפה. כפי שאמרתי - יש צורך בכל".

ואם כבר מדברים על פיתוח, אז איך אפשר בלי קניונים. אחד הגישושים

רות. בשלב מסוים פנו אליו עורכי הדין אלי דורון ושותפו ירון טיקוצקי, וביקשו אותו לעמוד בראש רסק אתיופיה.

אך יאסו אינו מנהל את הממלכה שלו לבד. ברסק אתיופיה שותפות גם עו"ד יעל דסטטה יאסו, אשתו, בוגרת הפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה, ועו"ד דרורה קדם, אף היא עולה מאתיופיה.

כמו בחיים בכלל, כך גם אצל יאסו הכל החל במקרה. "כשפתחתי את המשרד שלי, לא הייתה לי כל כוונה להתעסק במה שאני עושה כעת. הפנייה של אנשי העסקים, היא שהסיטה אותי לנושא העסקי. הם רצו שאנשים בעלי ידע דוברי השפה האמהרית יתלוו אליהם למסע העסקים שם, ועל ידי כך שיפתרו להם בעיות בירוקרטיות עם רדיעת השפה. כך הבנתי שיש צורך בייצוג כזה. הבנתי שיש לנו יתרון יחסי, ושיש דרישה לכך".

נושא הטחינה, מספר יאסו, תפס מאוד חזק באתיופיה. חברות רבות העוסקות בכך, מבקשות להקים חוות לגידול הסומסום האתיופי, אשר שמו יצא למרחקים. אבל לא רק גידולי קפה וסומסום הם להיט. למשל, בני משפחת כעדן מעוספיה, אשר מתעסקים בתחום הבנייה והמלט, מבק-

חנו נעזרים בהם בשעת הצורך. אם יש צורך לברר נקודות לאיש כלשהו, נקודות מסוימות - אנחנו יכולים להיעזר בו. ואם יש צורך לנסוע לאתיופיה - אז אנחנו נוסי' עם לשם".

על מלט וטחינה

עו"ד גיל יאסו עלה מאתיופיה עם משפחתו בשנת 1981, והם התיישבו בעתלית. במהלך שירוי תו הצבאי בצנחנים, עבר קורס קצינים, והשתחרר בדרגת סגן. לאחר מכן נרשם ללימודי משפטים באוניברסיטת חיפה והתגורר בשכונת נווה שאנן. הוא עשה היסטוריה כשהיה לכן העדה האתיופית הראשון שסיים לימודי משפטים באוניברסיטת חיפה. את ההתמחות עבר יאסו באחד מהמשרדים המפורסמים והגדולים בארץ, של מי שהיה שר המשפטים חיים צדוק ז"ל. לאחר מכן נסע לאנגליה, שם עבר התמחות נוספת באחד ממשדרי עורכי הדין המפורסמים במדינה, באוקספורד d.j.fremen. אחרי שחש כי הוא כבר מספיק שולט בשפה האנגלית ובמטרייה, חזר ארצה והחל להתעסק עם התחום העסקי. הוא הקים משרד בנתניה, ומשם היה בקשר עם אתיופיה בנושאי עסקים וחב-